

M D A G

MULTIDISCIPLINARY
APPROACHES WITH GEOGRAPHY

Başvuru 01.02.2023 Received | Kabul 26.02.2023 Accepted
E-ISSN:2980-1141 | <https://www.mdag.com.tr>
Cilt 1, Sayı 1 (2023), ss. 32-46
Doi., 10.29329/mdag.2023.530.3

Atf Bilgisi / Reference Information

Ergün, M. (2023). Coğrafya Öğretmenliği Okuyan Öğretmen Adaylarının KPSS'ye İlişkin Algıları. *Multidisipliner Yaklaşımlarla Coğrafya Dergisi*, 1(1), 32-46, <https://doi.org/10.29329/mdag.2023.530.3>

Coğrafya Öğretmenliği Okuyan Öğretmen Adaylarının KPSS'ye İlişkin Algıları

Perceptions of Geography Teacher Candidates about KPSS

Mahmut Ergün

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, mahmutergun01@gmail.com

ÖZET

Öğretmen seçme sistemi birçok öğretmen adayı tarafından hem benimsenmiş hem de karşı çıkmıştır. KPSS uygulamasının devam etmesini savunan öğretmen adaylarının bunun gerekçesi olarak öğretmen seçiminde yapılacak yeni bir uygulamaya alışmalarının zaman alacağı şeklindedir. Çalışmanın amacı ve araştırma soruları çerçevesinde, sosyal bir olguyu anlamlandırmak ve irdelemek ihtiyacından hareketle nitel araştırma yöntemi ve bu yöntemin tekniklerinden biri olan fenomenoloji kullanılmıştır. Araştırma Coğrafya Öğretmenliği okuyan öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik algılarına yönelik nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Coğrafya Öğretmenliği okuyan son sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklem grubu rastgele belirlenmiştir. Bu araştırmaya 8 kadın ve 7 erkek olmak üzere 15 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarının KPSS hakkında genellikle sadece ezber bilgileri ölçtüğü çokça eleştirilmiştir. Katılımcılar eğer ki nitelikli öğretmen seçimi yapılacaksa bilgi sınavının yanında becerinin de ölçülmesi gerektiğini söylemişlerdir. Bu bağlamda KPSS'nin yanında beceri sınavı yapıp sınav puanına dahil edilmesi yerinde ve doğru bir karar olacaktır. Öğretmenlik mesleği sadece bilgileri bilmekle değil onları öğrencilerine yeterince ve doğru bir şekilde aktarmak ile olur. Gelişmiş ülkelerde öğretmen atama sistemlerine bakıldığında sözlü mülakatın da tercih edildiği görülmektedir. Katılımcıların KPSS'nin içeriğine yönelik düşünceleri ise çok fazla konun olduğu ve öğretmenlik mesleğine başladıklarında bazı derslerin kullanılmadığını belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmeni alan sınavında soruların ilköğretim kademesinde değil de ortaöğretim kademesinde kullanıldığını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya Öğretmeni, KPSS, Görüş

ABSTRACT

The teacher selection system has been both adopted and opposed by many prospective teachers. As a justification for this, teacher candidates who advocate the continuation of the CPSU application believe that it will take time for them to get used to a new application to be made in teacher selection. Within the framework of the purpose of the study and research questions, the qualitative research method and phenomenology, one of the techniques of this method, were used based on the need to make sense of and examine a social phenomenon. The research is a qualitative study on the perceptions of prospective teachers studying Geography Teaching towards CPSS. The working group of the research consists of senior grade teacher candidates studying Geography Teaching. The sample group was determined randomly. 15 teacher candidates, including 8 women and 7 men, participated in this research. It has been widely criticized that teacher candidates usually measure only memorized information about CPSU. The participants said that if qualified teacher selection is to be made, skill should be measured in addition to the knowledge exam. In this context, it will be an appropriate and correct decision to conduct a skills exam next to the CPSU and include it in the exam score. The teaching profession happens not only by knowing the information, but also by transmitting it to the students in an adequate and correct way. When we look at the teacher appointment systems in developed countries, it is seen that oral interviews are also preferred. The participants' thoughts about the content of the CPSS indicated that there were too many topics and that some courses were not used when they started the teaching profession. They stated that the questions asked in the geography teacher field exam are used at the secondary education level and not at the primary school level.

Keywords: Geography Teacher, KPSS, Opinion

Giriş

Milli Eğitim Bakanlığı 1983 yılına kadar öğretmen adaylarının eğitilmesi ve istihdam edilmesini sağlıyordu. Fakat 1983 yılında 2809 nolu kanunla öğretmen yetiştirme görevi üniversitelere devredilmiştir. Bu durum öğretmen yetiştiren kurum ile istihdam eden kurumların ayrı olmasını sağlamıştır. Böylelikle MEB üniversiteden mezun olan öğretmen adayları içerisinde, ihtiyacı kadarıyla öğretmen alan ve istihdam eden kurum haline gelmiştir. Bazı yıllar MEB ile YÖK arasında çeşitli sorunlar çıkmıştır. Örneğin MEB'in ihtiyaç duyduğu alanda ve sayıda mezun verilememesi ya da ihtiyaçtan fazla öğretmen adayı yetiştirilmesi sorunlara ve anlaşmazlıklara yol açmıştır. Bu şartlarda MEB öğretmen adayları arasında nitelikli ve başarılı öğretmen adayı seçmek zorunda kalmıştır. Bu öğretmen seçme sisteminin geçerli ve güvenilir bir şekilde yapılması gerekmektedir. MEB tarafından 1985- 1991 yılları arasında “Öğretmenlik Yeterlik Sınavı” (ÖYS), 2001 yılında Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından “Kamu Meslek Sınavı- KMS” 2002 yılından günümüze kadar olan dönemde de yine ÖSYM tarafından “Kamu Personeli Seçme Sınavı- KPSS” adı altında yapılan sınavlar sonucunda öğretmenlerin seçimi ve atamaları yapılmaktadır (Yüksel, 2004).

Her öğretmen adayının atanması yerine nitelikli öğretmen ataması yapılması hem öğrenciler açısından hem de ülkemiz açısından çok önemlidir. Günümüzde kullanılan sistem birçok eleştirileri de beraberinde getirmiştir. Öğretmen atama sistemi 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda öğretmenliğin bir 'ihtisas mesleği' olduğu ve öğretmen adaylarında aranacak niteliklerin genel kültür, özel alan bilgisi ve pedagojik alan bilgisinden oluştuğu belirtilmektedir (MEB, 2011). Bu bağlamda genel kültür, genel yetenek sınavı, eğitim bilimleri sınavı ve alan eğitimi testi ile öğretmen ataması yapılmaktadır. Bu sınavları benimseyip devam edilmesi gerektiğini savunan öğrenciler olmakla birlikte ezberle dayalı olmayıp, alan bilgisi ve muhakeme gücüne dayalı sınavların yapılması gerektiğini savunan öğretmen adayları da mevcuttur.

Öğretmen seçme sistemi birçok öğretmen adayı tarafından hem benimsenmiş hem de karşı çıkmıştır. KPSS uygulamasının devam etmesini savunan öğretmen adaylarının bunun gerekçesi olarak öğretmen seçiminde yapılacak yeni bir uygulamaya alışmalarının zaman alacağı şeklindedir. Bu şekilde görüş bildiren öğretmen adayları kendilerini KPSS'nin uygulanmasına yönelik hazırladıkları ve bu nedenle lisans derslerine önem vermeyip bu derslerden sadece geçer not almak için çalıştıklarını belirtmişlerdir. Eğer ki yeni bir öğretmen seçme sistemi gelecek ise bunun yürürlüğe girdiği yıl üniversitelere yerleşen adaylara yapılması gerektiğini belirtmişlerdir (Erdem ve Soylu, 2013).

Tüm bu eleştiriler peki öğretmen seçme işlemi nasıl olmalıdır sorusunu beraberinde getirmiştir. Öğretmen seçiminin etkili bir şekilde yapılabilmesi için öncelikle eğitim fakültelerindeki kontenjanların azaltılarak, lisans ağırlıklı genel not ortalaması ve öğretmenlik uygulamalarının da değerlendirmeye alınması, müfredattaki uygulama ders saatlerinin artırılması ve öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında öğretmen adaylarının performanslarının akademisyenler tarafından gözlenmesi gerektiği görüşünde oldukları tespit edilmiştir (Erdem & Soylu 2013: 223-236).

Ülkemizde yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) hakkında oldukça araştırmalar yapılmış ve çeşitli sonuçlar elde edilmiştir. Odabaşı'nın (2010) yapmış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının öğretmen seçiminde yapılan sınavlara yönelik olumsuz tutum sergilediği, KPSS'nin kendilerini ruhen yıpratdığı ve öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun sınava hazırlık evresinde ekonomik ve sosyal yönden olumsuz etkilendikleri görüşünü belirtmişlerdir. Yapılan bir diğer çalışma

da ise Tösten'nin (2012) öğretmen adaylarının KPSS için nitelikli bir sınav olmadığı, eğitimdeki gelişmeleri kapsayan güncel bir sınav olmadığı, öğretmen adaylarının ruh sağlığını bozduğu, ezbere ittiği, adaylardan yüksek performans beklendiği görüşleri ortaya çıkmıştır. Sezgin ve Duran'a (2011) göre ise öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu KPSS sınavının çevreyle iletişimlerinin olumsuz etkilediğini belirtmektedir. KPSS'nin sanatsal, sportif ve kültürel faaliyetlere katılmalarını engellediğini, sınava hazırlık için yoğun tempoda çalıştıkları ve KPSS'yi düşünmeleri ile gelecek kaygılarının da bu tür faaliyetlere katılmalarını olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının bir diğer şikayet ettiği nokta ise KPSS derslerinin lisans programında almış oldukları derslerle bağdaşmaması olmuştur. Bu konuda çalışma yapan Sezgin ve Duran'a (2011) göre öğretmen adaylarının yarısı KPSS'nin lisans dersleri ile bağdaştığını benimsemiş olsa da diğer yarısı ise derslerin uyuşmadığını düşünmektedir. Öğretmen adaylarının bir kısmı KPSS ve lisans programlarını içeriği uyuşsa bile öğretim görevlisinin ders içeriğini veriş tekniğinin sınav için faydasının olmadığını düşünmektedir. KPSS içeriğinin lisans programındaki derslerle örtüştüğünü savunan diğer öğretmen adaylarının bir kısmı ise KPSS'de soru çıkan önemli bir konu alanı olan "Program Geliştirme" dersinin olmayışını buna kanıt olarak göstermektedir.

KPSS'nin öğretmen adayları üzerinde etkisi ve öğretmen adaylarının algıları hakkında birçok araştırma yapılmıştır. Memduhoğlu, H, & Kayan, M, F, (2017). Erdem, E, & Soylu, Y, (2013). Kuran, K, (2012). Yılmaz, M, & Yaşar, Z, (2016). Sezgin, F, & Duran, E, (2011). Yapılan çalışmalarda genellikle çalışma grubunu olarak farklı bölümlerden öğretmen adayları oluşturmaktadır. Bu öğretmen adaylarının farklı bölümlerden olması sınava yönelik beklentilerinin de farklı olabileceğini düşünerek bu çalışmamızın çalışma grubunu daha da daraltıp coğrafya öğretmeni adayları üzerinden yürütülmüştür. Çünkü günümüz öğretmen ihtiyacı branş dağılımına baktığımızda bazı bölümlerin açığının çok az bazılarının ise fazla olduğu görülmekte ve buda öğretmen adaylarının öğretmen olma sürecindeki sınavlara bakış açısını değiştirmektedir. Bu çalışma ise coğrafya öğretmeni adaylarının KPSS'ye yönelik algılarının belirlenmesi ve görüşleri araştırılarak çözüm önerileri sunulması amaçlanmıştır.

AMAÇ VE YÖNTEM

Çalışmanın amacı ve araştırma soruları çerçevesinde, sosyal bir olguyu anlamlandırmak ve irdelemek ihtiyacından hareketle nitel araştırma yöntemi ve bu yöntemin tekniklerinden biri olan fenomenoloji kullanılmıştır. Araştırma Coğrafya Öğretmenliği okuyan öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik algılarına yönelik nitel bir çalışmadır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji, verilerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Fenomenoloji bireyin davranışını ne çevre koşulları ne de organizmadaki biyolojik dürtüler, istekler, gereksinimler belirler. Bireyin davranışını biçimlendiren en önemli etken onun kendini ve çevreyi o andaki anlamlandırılmış biçimi, başka bir deyişle bireyin o andaki fenomenidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırmanın çalışma grubunu Coğrafya Öğretmenliği okuyan son sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklem grubu rastgele belirlenmiştir. Bu araştırmaya 8 kadın ve 7 erkek olmak üzere 15 öğretmen adayı katılmıştır. Kadın katılımcılar 21-23 yaş arası olurken erkek katılımcılar 21-24 yaş aralığındadır. Görüşmeler katılımcıların kendi istedikleri ve rahat davranabilecekleri ortamlarda gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7 ve K8 ile kütüphane ortamında görüşülüp fikirler alınmıştır. Görüşme süreleri ortalama 15-20 dakikadır. Görüşmeler kişisel olarak K1 20 dakika, K2,15 dakika, K3, 15 dakika, K4, 20 dakika, K5, 20 dakika, K6, 15 dakika K7, 20 dakika ve K8 ile 15 dakika sürmüştür. Katılımcılardan K1 ile K7 ile sorular dışında KPSS hakkında ek olarak 10 dakika sohbet edilmiştir. Erkek katılımcılar ise genellikle görüşmeyi kısa tutup fikirlerini açıkça beyan etmiştir. Bunlardan K9, K10, K11, K12 ve K13 ile kaldıkları evde görüşme yapılmıştır. Bu araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yüz yüze görüşme yoluyla elde edilmiştir. İlk aşamada 20 görüşme sorusu hazırlanmış ve sorular uzman görüşünden geçirilerek 7'ye düşürülmüştür. Daha sonra ön uygulama yapıp görüşme sorularında gerekli düzenlemeler ve eklemeler doğrultusunda veriler toplanmıştır. Görüşmeler katılımcıların rahat ve uygun olarak belirlediği kantin, kütüphane ve evde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sorularından elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Görüşme metinlerini ayrı ayrı olacak şekilde analizi yapıp kodlamalar yapılmıştır. İlk kodlamada 248 adet kod çıkarılmıştır. Aynı sorulara benzer cevaplar veren görüşmecilerin kodları tekrardan yazılmıştır. Araştırmada kodlama şekli olarak kelime ve kelime grubu kodlama kullanılmıştır. Belirlenen kodlar içerik açısından incelenmiş, birbiri ile ilişkili olan kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuş ve bu temalar anlam bütünlüğü esas alınarak isimlendirilmiştir. Çıkarılan kodlardan oluşturulan temalar ise şunlardır; KPSS'ye yönelik tutumlar, öğretmen atama sistemine yönelik tutumlar, KPSS'ye alternatif sınava yönelik tutumlar, KPSS'ye çalışmaya yönelik tutumlar, dershaneye yönelik tutumlar, KPSS'nin sosyal hayata etkisine yönelik tutumlar ve KPSS sonucuna yönelik tutumlar olmak üzere 7 temaya ayrılmıştır. Birinci temada 7, ikinci temada 8, üçüncü temada 8, dördüncü temada 6, beşinci temada 8, altıncı temada 7 ve yedinci temada 6 kod olmak üzere toplam 50 adet kodlar tabloda verilmiş olup katılımcıların frekansları da belirtilmiştir.

BULGULAR

Araştırmamızın bu bölümünde öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik tutumları görüşmeler neticesinde elde edilen kodlar ve kodlarla oluşan temalar çerçevesinde ayrı ayrı tablolandırılmıştır.

Tablo 1 KPSS'ye Yönelik Tutumlar Temasında Belirlenen Kodlar, Katılımcılar ve Frekansları

Kod	Katılımcılar	f
Atama yapmak	K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K14, K15	10
Bilgiyi ölçme	K4, K8, K10, K11, K12, K13, K14, K15	8
Sıralama yapmak	K4, K12, K13, K15	4
Seçim yapmak	K5, K6, K8, K10	4
Yarışma, kıyaslama ve rekabet	K2, K3, K12	3
Bıktırma politikası ve oyalama	K1	1
Memur Eksiklikleri gidermek	K9	1

Tablo incelendiğinde; atama yapmak, bilgiyi ölçme, sıralama yapmak ve seçim yapmak kodlarının öne çıktığı görülmektedir.. Katılımcılardan K1 genel olarakolumsuz ve karamsar cevaplar vermektedir. Katılımcılar genel olarak KPSS sınavının memur veya öğretmen atamaları için bir eleme sistemi olduğunu belirtmiş olup bunun yanında öğrencileri oyalama ya da bıktırma gibi politikalar olduğunu da belirtmişlerdir. Katılımcılardan aldığımız dönütler çerçevesinde KPSS'ye yönelik sitem, öfke, umutsuzluk gibi duygular beslemektedir. KPSS'nin kendilerine baskı yarattığını ve bunun da kendilerini psikolojik olarak etkilediklerini belirtmişlerdir. KPSS'nin her ne kadar atama ve seçim yapmak için yapıldığını söyleseler de aşılabilir bir duvar olup, moral bozan bir sistem olduğunu da belirtmişlerdir.

Tablo 2 Öğretmen Atama Sistemine Yönelik Tutumlar Temasında Belirlenen Kodlar, Katılımcılar ve Frekansları

Kod	Katılımcılar	f
İdeal bir yöntem değildir	K1, K2, K3, K7, K8, K10, K12, K13	8
Beceri ölçmez	K2, K3, K8, K10, K11, K12, K13, K14	8
Bilgi ölçer	K2, K3, K5, K6, K11, K12, K13	7
İşlevsel değil	K2, K3, K8, K10, K11, K12, K13	7
İdeal bir yöntemdir	K4, K5, K6, K9, K14, K15	6

Sınav olmamalı	K1	1
Detay ve gereksiz	K14	1
Tek yönlü ve eksik	K11	1

Tablo 2’de öğretmen adaylarının atama sistemine yönelik algıları ve kodlarını içermektedir. Tablo incelendiğinde; katılımcıların KPSS’nin ideal bir yöntem olmayıp sadece bilgiyi ölçen bir sistem olduğunu belirtmişlerse de bunun ideal bir sistem olduğunu belirtenlerin sayısında çoğunluktadır. İdeal yöntem olmadığını belirten katılımcılar KPSS’nin sadece ezbere bilgiyi ölçtüğünü, belli bir süre sonra unutulduğunu ve çok detay ve gereksiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu katılımcılar KPSS’nin işlevsellikten çıkıp sadece eleme yapılan sistem halini aldığını belirtmişlerdir. Katılımcıların diğer büyük bir kısmı ise mezun sayısının çok fazla olup sınavla bilgileri ölçme ve eleme yapılmasının doğru olduğunu belirtmişlerdir. Mezun sayısının fazla olmasının bu sınav sisteminin devam etmesinde en büyük etken olduğunu belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar ise sınav sisteminin olmamasını belirtip herkesin atanmasının gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların belirli bir kısmı ise sınav sisteminin doğru ancak içerik olarak düzeltilip her mezunun sadece kendi alan sınavına girmesini gerektiğini, sınavın detay ve gereksiz olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 3 KPSS'ye Alternatif Sınava Yönelik Tutumlar Temasında Belirlenen Kodlar, Katılımcılar ve Frekansları

Kod	Katılımcılar	f
Beceri sınavı olmalı	K2, K6, K10, K11, K12, K13	6
Sadece sözlü sınav olmalı	K3, K6, K8, K9	4
Sadece alan sınavı olmalı	K7, K10, K15	3
Sınav olmamalı	K1, K11	2
Süreç odaklı sınav olmalı	K12, K13	1
Psikolojik test uygulanmalı	K1	1
Herkes atanmalı	K1	1
Puan hesaplama değişmeli	K4	1

Tablo 3’de öğretmen adaylarının KPSS’ye yönelik yapılabilecek alternatif sınavlara yönelik algıları ve kodları bulunmaktadır. Tablo incelendiğinde; Katılımcıların çoğunun KPSS sınav sisteminin değişmesi gerektiğini belirtmişlerdir. KPSS’nin sadece bilgiyi ölçüp öğretmenlik ya da memurluk becerisin ölçülmediği ve bunun da en büyük eksiklik olduğunu belirtmişlerdir. 6 katılımcının yazılı sınavın iptal edilip sadece beceri sınavının olması gerektiğini belirtmiş olup 4 katılımcı ise tüm adayların sadece sözlü sınavdan geçip sırayla atanmasını gerektiğini belirtmişler. Katılımcılardan sınavın olmaması, psikolojik testten geçmeli ya da herkesin atanması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcılardan K4 ise sınav sisteminin doğru ancak puanlama sisteminde hatalar olduğunu belirtip, KPSS puanına mezuniyet ortalama ve öğretmenlik uygulaması puanlarının da dahil edilmesi gerektiğini söylemiştir. Tablo 3’de katılımcıların mevcut KPSS sisteminin eksik, yanlış ve düzenlemeler yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 4 KPSS’ye Çalışmaya Yönelik Tutumlar Temasında Belirlenen Kodlar, Katılımcılar ve Frekansları

Kod	Katılımcılar	f
Çok zor	K1, K2, K6, K7, K8, K10, K11, K14	8
Konu çok fazla	K1, K2, K10, K11, K12, K13, K14	7
Umutsuzluk	K1, K8, K10, K11, K12, K13, K14	7
Zaman kısıtlı	K1, K11, K12, K13, K14	5
Hedeflerim var	K6, K7	2
Kendime güveniyorum	K9	1

Tablo 4 Öğretmen adaylarının KPSS’ye çalışmaya yönelik algıları ve kodlarını içermektedir. Tablo incelendiğinde; katılımcıların büyük bir çoğunluğu KPSS çalışmaya yönelik olumsuz ve karamsar duygu ifade etmektedir. Sınavda çıkan konuların çok ve zor olması kendilerinin psikolojik açıdan zor durumda bıraktığını belirtmişlerdir. KPSS sınavına çalışmada en büyük sıkıntılarının zaman olduğunu belirten katılımcılar lisans programdaki derslerle birlikte bu sınava çalışmanın zor ve yorucu olduğunu söylemişlerdir. Katılımcılardan K6 ve K7 öğretmenlik mesleğini çok sevip onu hedef edindiklerini ve onu elde etmek için çok çalıştıklarını belirtmişlerdir. Zaman zaman Yorulsalar da bunun ideallerine ulaşmada tek yol olduğunu hatırlayıp çalışmaya devam ettiklerinin belirtmişlerdir.

Katılımcılardan K9 ise henüz sınava çalışmaya başlamayı kendisinin sınav temelini olduğunu ve kısa sürede konuları bitirebileceğine inandığını belirtmişlerdir.

Tablo 5 Dershaneye Yönelik Tutumlar Temasında Belirlenen Kodlar, Katılımcılar ve Frekansları

Kod	Katılımcılar	f
Dershaneye gitmiyorum	K1, K2, K3, K4, K5, K7, K8, K9, K15	9
Dershaneye gidiyorum	K6, K10, K11, K12, K13, K14	6
Maddi yük	K2, K3, K4, K5, K15	5
Üniversite yetersiz	K11, K12, K13, K14	4
Zaman kaybı	K2, K4, K8, K15	4
Düzenli ve sınava yönelik	K1, K6	2
Kendime güveniyorum	K7, K9	2
Yalnız yapamam	K6, K10	2

Tablo 5 incelendiğinde; bu tabloda öğretmen adaylarının dershaneye yönelik tutumlarının kodları yer almaktadır. Adayların büyük bir çoğunluğunun sınav için dershaneye gitmediğini belirtse de diğer büyük bir çoğunluğunun gittiğini belirtmiştir. Dershaneye giden katılımcıların sınavın zor ve ders sayısının fazla olmasından dolayı gittiğini belirtmişlerdir. Bu katılımcılardan dershanede zaman ve ders açısından bir disiplin olup KPSS'ye yönelik ders işlendiğini ve bu yüzden tercih ettiklerinin belirtmişlerdir. Dershaneye giden katılımcılardan bazılarının lisan ders programlarının KPSS'ye yönelik olmadığını, öğretim üyelerinin de KPSS'ye yönelik ders işlemediğini öne sürerek dershaneyi tercih ettiklerinin belirtmişlerdir. Dershaneye gitmeyen adayların ise dershanenin zaman ve maddi kayıp olduğunu, buradaki sistemlerin oyalama ve ticari amaçlı yapıldığını belirtmişlerdir. Bu katılımcılar sınav sürecinin kendi başlarına halledebileceğini söyleyip dershaneyi tercih etmemişlerdir.

Tablo 6 KPSS'nin Sosyal Hayata Etkilerine Yönelik Tutumlar Temasında Belirlenen Kodlar, Katılımcılar ve Frekansları

Kod	Katılımcılar	f
-----	--------------	---

Olumsuz etki	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K10, K11, K12, K14, K15	13
Kısıtlayıcı ve engelleyici	K3, K4, K6, K7, K8, K10, K11, K15	8
Umutsuzluk ve karamsarlık	K1, K4, K5, K8	4
Heyecanlı ve stresli	K10, K14	2
Etkisi yok	K9	1
Düzen bozma	K5	1
Psikolojik etki	K10	1

Tablo 6 KPSS'nin öğretmen adaylarının sosyal hayatına yönelik etkilerine yönelik algıları ve kodlarını içermektedir. Tablo incelendiğinde KPSS'nin öğretmen adayları üzerinde olumsuz etki yaptığı görülmektedir. Katılımcıların sınav hazırlanmanın kendilerinde olumsuz, karamsar, umutsuz, sıkıcı gibi duygulara sürüklediğini belirtmişlerdir. Sınava çalışmak için kendilerine ayırdıkları zamandan kısıtları ve zor şartlar altında ilerlediklerini belirtmişlerdir. Kendilerinin bazı sosyal aktivitelerinden engellendiğini ve kafa dağıtmaya zamanlarının olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcılardan K10 ve K14 bu sürecin kendilerine yeni heyecan ve beraberinde stres getirdiklerini, stresin ise çalıştıkları konuları yapamama korkusu olduğunu belirtmişlerdir. Sadece heyecan bakımından bu durumdan şikayetçi olmasalar da bazen psikolojik olarak olumsuz etkilendiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılardan K5 bu sürecin kendisinde bir psikolojik etki yaratmadığını sadece yaşam tarzı ve düzenini bozduğunu belirtmiştir. Katılımcılardan K10 ise bu sınav sürecinde psikolojik olarak çok etkilenecek bu durumun kendisini yorduğunu belirtmiştir.

Tablo 7 KPSS Sonucuna Yönelik Tutumlar Temasında Belirlenen Kodlar, Katılımcılar ve Frekansları

Kod	Katılımcılar	f
Olumsuz tepki alma	K1, K2, K3, K7, K8, K10, K11, K12	8
Aile olumlu tepki	K4, K5, K6, K9, K13, K14, K15	7
Dışlanmak	K1, K2, K7, K11, K12	5
Çevre olumsuz tepki	K11, K12, K13, K14, K15	5
Çevre tepki yok	K4, K5, K6, K9	4

Zaman ve para kaybı

K3

1

Tablo 7 KPSS sonucunda atanmak için yeterli puan alamamaları durumunda alacakları tepkilere yönelik düşüncelerinin kodlarını içermektedir. Katılımcıların KPSS sonucunda yeterli puan alamamaları durumunda büyük bir kısmının olumsuz tepki alabileceğini belirtmiştir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu ise sonucun her ne kadar kötü olursa olsun ailesinden olumlu tepki ve destek alabileceklerinin belirtmişlerdir. Katılımcılardan çevreden olumsuz tepki almak ve dışlanmaktan korkmaktadır. Bu katılımcılar sınava çok çalışmalarında bunun da bir etkisinin olduğunu söylemiştir. Katılımcıların bazıları ise sonucun önemli olmadığını belirtip çevresinden herhangi bir tepki beklemediklerini belirtmişlerdir. Katılımcılardan K3 ise sınav sonucunda atanamayacak puan alamaması durumunda sadece zaman ve para kaybı olarak gördüğünü belirtmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, coğrafya öğretmeni adaylarının KPSS'ye yönelik tutumlarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu çalışma öğretmen adaylarının düşünceleri, beklentileri ve değiştirilmesi gereken konulara yön vermeye yönelik önem taşımaktadır. Nitekim mutlu, dinamik ve üretken genç nesiller yetiştirmek onların yararına çalışmalar yapıp düzenlemeleri gerçekleştirmekten geçer. KPSS hakkında bir çok araştırmaların olduğu görülmektedir. Araştırma sayısının çok fazla olduğu bu sorunun ülkemiz için önemli ve müdahale edilmesi gereken bir konu olduğunu desteklemektedir. Yapılan çalışmalar genellikle üniversite mezunu ya da fakülte mezunlarına yönelik olmuştur. Bu çalışmada ise örneklem daha da küçültülüp coğrafya öğretmeni adaylarının tutumları üzerine derinlemesine bilgi edinmeyi amaçlamıştır. Nitekim ülkemize yön veren, eğitimi şekillendiren öğretmenlerimizin görüşleri kayda değer ve önemlidir.

Yapılan çalışmalara bakıldığında genellikle ülkemizin Batı ve İç Anadolu kesimlerinde yürütülmüştür. Çalışmaların farklı bölgelerde yapılması bizlere eğitime yönelik tutumları da bölgesel olarak değerlendirme olanağı sunacaktır. Bu amaçla çalışma orta Karadeniz de bulunan bir üniversitenin Fen Edebiyat Fakültesinde okuyan Coğrafya Öğretmeni adayları üzerinde yürütülmüştür. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada veri toplamak için yapılandırılmış görüşme uygulanmıştır. Görüşmede öğretmen adaylarına toplam 7 sorudan oluşan açık uçlu sorular sorulmuştur. Sorular öğretmen adaylarının kendilerini rahat ifade edebilecekleri kendi seçtiği ortamlarda yapılmıştır. Bazı katılımcılar evde bazıları kütüphanede ve bazıları ise kafede görüşmek istemiş ve gerçekleşmiştir. Bu görüşme sorularına verilen cevaplar kağıda dökülüp veri analizi yöntemiyle kodları çıkarılmıştır. Kodlar belirli temalar çerçevesinde birleştirilip yorumlanmıştır.

Birinci tema öğretmen adaylarının KPSS' yönelik tutumları olarak seçilmiştir. Bu temada öğretmen adayları genellikle KPSS'nin eleme yapma, seçim yapma ve sıralama yapmak gibi nedenlerden dolayı yapıldığını belirtmişlerdir. Öğretmen adayları bu kaniya üniversite mezunu sayısının çok fazla olması ve alınacak memur ya da öğretmen sayısının az olması nedeniyle yapıldığı görüşüne varmış olabilirler. Adayların mezun sayısının çok olmasının soruların zorluk derecesini de arttırdığını belirtmişlerdir. Nitekim nitelikli eleman seçiminde uygulanması gereken sistemde budur. Bunun yanında sınav zorluğunun olmadığını ve sadece çalışan ve çalışmayan adayların birbiriyle yarışıp birbirini geçmesinin böyle bir düşünceye yönelttiği de düşünülebilir.

Öğretmen adaylarının KPSS hakkında genellikle sadece ezber bilgileri ölçtüğü çokça eleştirilmiştir. Katılımcılar eğer ki nitelikli öğretmen seçimi yapılacaksa bilgi sınavının yanında becerinin de ölçülmesi gerektiğini söylemişlerdir. Bu bağlamda KPSS'nin yanında beceri sınavı yapıp sınav puanına dahil edilmesi yerinde ve doğru bir karar olacaktır. Öğretmenlik mesleği sadece bilgileri bilmekle değil onları öğrencilerine yeterince ve doğru bir şekilde aktarmak ile olur. Gelişmiş ülkelerde öğretmen atama sistemlerine bakıldığında sözlü mülakatın da tercih edildiği görülmektedir. Katılımcıların KPSS'nin içeriğine yönelik düşünceleri ise çok fazla konun olduğu ve öğretmenlik mesleğine başladıklarında bazı derslerin kullanılmadığını belirtmişlerdir. Coğrafya öğretmeni alan sınavında sorulan soruların ilköğretim kademesinde değil de ortaöğretim kademesinde kullanıldığını belirtmişlerdir. Bu derslerin ve konuların fazla olması adayların psikolojik olarak olumsuz etkilediği ve sınava önyargılı davranmalarına neden olmuştur.

Tüm bu düşüncelere sahip olan adaylar atama sisteminin değişmesi veya düzeltilmesi gerektiği belirtmişlerdir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu daha önce de belirttiğimiz gibi beceri sınavının olması gerektiğini söyleyip en azından süreç ağırlıklı bir sistemin gelmesini istemektedirler. Bu soruların hepsini doğru yapanın nitelikli bir öğretmen olduğunu göstermediğini belirtmişlerdir. Bu

kaniya ise öğretmenlik uygulaması kapsamında gittikleri okullarda gözlemedikleri öğretmenlerden vardıklarını söylemişlerdir. Her coğrafya öğretmenin sadece kendi alanında sınava girmesi ve ancak bu şekilde donanımlı olacaklarına inanmaktadırlar KPSS'nin içeriğinin çok fazla detay ve konunun olduğunu söyleyen bazı katılımcılar konuların üstesinden tek başına gelemediklerinin belirtmiş ve destek alınmasının kaçınılmaz olduğunu söylemişlerdir. Öğretmen adaylarının birçoğu buna çare olarak açıklarını özel ders veya dershaneye kapatmaktadırlar. Kendilerini daha düzenli ve sistemli, sınava hazırlığa yönelik derslerin işlendiği dersane ve etütleri tercih etmektedirler. Dershaneye gitme nedenlerinden birinin ise lisans programında aldıkları derslerde KPSS'ye yönelik işlenmediğini bazı eğitim bilimleri derslerinin öğretim üyeleri tarafından değil de öğrenciler tarafından anlatılmasının yanlış ve zarar verici olduğudur. Eğitim bilimleri derslerinde yapılan sunumlarda her öğrenci sadece kendi konusuna hazırlanıp diğer konuları önemsememesine yol açtığı ve sadece not almak için derslerin anlatıldığı belirtilmiştir.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun ise lisans programında aldıkları bazı derslerin KPSS'ye yönelik işlenmesinin istemiş ve bu konuda öğretim üyelerinden anlayış talep etmektedirler. Katılımcıların KPSS'ye hazırlanmanın kendilerini etkiledikleri bir diğer konunun ise sosyal hayatlarına olan etkileridir. Sınava çalışmadan önceki hayatlarına oranla kendilerine daha az zaman ayırdığı, kitap okuma, yüzme gibi hobilerine zaman ayıramadıklarını belirtmişlerdir. Bunun sonucu olarak da yoğun ve stresli geçtiği belirtilmiştir. Öğretmen adaylarının KPSS'de bulunan Genel Kültür ve Genel Yetenek sınavının onlar için gereksiz olduğunu söyleyip bu sınavın öğretmen adayları için yapılmaması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu sayede yoğun çalışma temposundan eksilen zamanlarını kendilerine ve hobilerine ayırabilecekleri belirtilmiştir. Katılımcıların bazıları ise yaşanan bu stresten psikolojik destek almaya ihtiyaç duyduğu ve Anti Depresan ilaçları kullandığını söylemiştir. Adayların bu kadar mutsuz, stresli ve umutsuz olmasının nedeni genellikle gelecek kaygısıdır. Gelecekleri ile ilgili düşüncelerinin umutsuz olanlar sınava daha az çalıştığı ve öğretmen olarak atanma dışında alternatifler aradıkları görülmüştür. Erkek öğretmen adayları kadın öğretmen adaylarına göre bu düşünceye daha çok hakimdirler.

Öğretmen olarak atanamama durumunda polis memuru ya da subay olmayı planladıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar aile ve çevre baskının olmasından dolayı bu düşüncelere hakim olduklarını belirtmişlerdir. Kendi planlarına göre sınava bir yıl daha hazırlanmalarının bir sakıncasının olmadığı fakat çevrenin baskısının bunun önüne geçtiğini düşünmektedirler. Kadın öğretmen adaylarının ise çevreden evlilik konusunda psikolojik baskı gördüklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar bunların kendi elinde olmayıp öğrenim süreleri ve şeklinden kaynakladığını anlatsalar da çevrelerinin bunu anlamakta güçlük çektiklerini belirtmişlerdir.

Ülkemizde nitelikli öğretmen ve nitelikli nesiller yetiştirmek isteniyorsa tüm bu şartlar iyileştirilmeli ve bazıları kaldırılmalıdır. Sınavın eleme ve seçim yapmak için yapıldığı bilinirse de derslerin çok olması öğretmen adaylarını yıpratmaktadır. Sınav içeriğinin düzenlenmesi ve lisans program öğrenci sayılarının azaltılması buna çare olacak ve nitelikli insanlar yetiştirilecektir. Günümüz mezun öğrenci sayılarının ve atama bekleyenlerinin çok olmasına çare olarak ise genç istihdam olanaklarının desteklenmesi bu sorunların çözümü için önemli bir adım olacaktır. Bu araştırma öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik algılarına dayalı nitel araştırma yöntemlerinden yüz yüze görüşme yolu ile elde edilmiş veriler ile sınırlıdır. Bu nedenle atanamayan öğretmenler hali hazırda öğrenim gören öğrenciler, dersane öğretmenleri veya ataması yapılan öğretmenler gibi farklı grupların öğretmenlere ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını inceleyen hem nicel hem de nitel çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Can, S, & Can, Ş, (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı Öncesinde Öğretmen Adaylarının Stres Düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19, 765-778.
- Erdem, S, & Soylu, Y, (2013). Öğretmen Adaylarının KPSS ve Alan Sınavına İlişkin Görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 223-236.
- Kuran, K., (2012). Öğretmen Adaylarının KPSS Kursu Veren Dershanelere ve KPSS'ye İlişkin Görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 143-157.
- Memduhoğlu, H, B, & Kayan, M, F, (2017). Öğretmen Seçme ve Atama Uygulaması Olarak Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Öğretmen Adaylarının Algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1259-1291.
- Sezgin, F, & Duran, E, (2011, Aralık). Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) Öğretmen Adaylarının Akademik ve Sosyal Yaşantılarına Yansımaları. *5.Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü ile Gazi Eğitim Fakültesi, Düzce*.
- Yeşil, R, Korkmaz, Ö, & Kaya, S. (2009). Eğitim Fakültesindeki Akademik Başarının Kamu Personeli Seçme Sınavı'ndaki Başarı Üzerinde Etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 149-160.
- Yılmaz, Y, & Yaşar, Z, (2016). Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) Yönelik Algıları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 644-651.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). Nitel araştırma yöntemleri. *Ankara: Seçkin Yayıncılık*.

EXTENDED ABSTRACT

Within the framework of the purpose of the study and research questions, the qualitative research method and phenomenology, one of the techniques of this method, were used based on the need to make sense of and examine a social phenomenon. The research is a qualitative study on the perceptions of prospective teachers studying Geography Teaching towards CPSS. Phenomenology, one of the qualitative research patterns, and content analysis technique were used in the analysis of the data in the study. Phenomenology determines an individual's behavior neither by environmental conditions nor by biological impulses, desires, requirements in the organism. The most important factor that shapes an individual's behavior is the way he makes sense of himself and the environment at that moment, in other words, the phenomenon of the individual at that moment (Yıldırım and Şimşek, 2008).

The working group of the research consists of senior grade teacher candidates studying Geography Teaching. The sample group was determined randomly. 15 teacher candidates, including 8 women and 7 men, participated in this research. Female participants are between the ages of 21-23 Dec, while male participants are between the ages of 21-24 Dec. The interviews were conducted in environments where the participants could behave at their own will and comfortably. K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7 and K8 were interviewed and ideas were taken from the participants in the library environment. The average interview time is 15-20 minutes. The interviews took 15 minutes with K1, 20 minutes with K2, 15 minutes with K3, 15 minutes with K4, 20 minutes with K5, 20 minutes with K6, 15 minutes with K7, 20 minutes and 15 minutes with K8. Apart from the questions from the participants, K1 and K7 had an additional 10-minute chat about CPSU. October 20, 2016. Male participants, on the other hand, usually kept the interview short and clearly expressed their opinions. Of these, interviews were conducted with K9, K10, K11, K12 and K13 at the house where they were

staying.

In this study, the data were obtained through face-to-face interview using the structured interview form developed by the researcher. At the first stage, 20 interview questions were prepared and the questions were reduced to 7 by passing expert opinions. Later, preliminary application was made and the data were collected in accordance with the necessary adjustments and additions to the interview questions. The interviews were conducted in the canteen, library and home, which the participants determined to be comfortable and appropriate. The data obtained from the research questions were analyzed using the content analysis method. The interview texts were analyzed and coded separately. In the first coding, 248 codes were issued. The codes of the interviewees who gave similar answers to the same questions were rewritten. Word and word group coding was used as the coding method in the research. The determined codes were examined in terms of content, Decodes that are related to each other were put together and themes were created and these themes were named based on the integrity of meaning. The themes created from the extracted codes are as follows; The attitudes towards KPSS are divided into 7 themes: attitudes towards the teacher appointment system, attitudes towards the alternative exam to KPSS, attitudes towards working towards KPSS, attitudes towards the classroom, attitudes towards the impact of KPSS on social life and attitudes towards the outcome of KPSS. A total of 50 codes, including 7 codes in the first theme, 8 codes in the second theme, 8 codes in the third theme, 6 codes in the fourth theme, 8 codes in the fifth theme, 7 codes in the sixth theme and 6 codes in the seventh theme, are given in the table and the frequencies of the participants are also indicated.

In this research, it is aimed to reveal the attitudes of geography teacher candidates towards CPSS. This study is important for directing the thoughts, expectations of teacher candidates and the issues that need to be changed. As a matter of fact, raising happy, dynamic and productive young generations involves carrying out studies and implementing regulations for their benefit. It is seen that there are a lot of studies about the CPSU. It supports that this problem, in which the number of studies is too large, is an important issue for our country and needs to be intervened. The studies carried out have usually been aimed at university graduates or faculty graduates. In this study, the sample was further reduced and aimed to gain in-depth information about the attitudes of geography teacher candidates. As a matter of fact, the opinions of our teachers who guide our country and shape education are noteworthy and important.

When we look at the studies carried out, they were usually carried out in the Western and Central Anatolian parts of our country. Conducting studies in different regions will also provide us with the opportunity to evaluate attitudes towards education on a regional basis. For this purpose, the study was conducted on Geography Teacher candidates studying at the Faculty of Arts and Sciences of a university located in the central Black Sea. In this study, where qualitative research method is used, structured interview was applied to collect data. In the interview, the teacher candidates were asked open-ended questions consisting of a total of 7 questions. The questions were conducted in self-selected environments where the teacher candidates could express themselves comfortably. Some participants wanted to meet at home, some in the library and some in the cafe, and it happened. The answers given to the questions in this interview were written on paper and the codes were extracted by data analysis method. The codes have been combined and interpreted within the framework of certain themes.

The first theme was chosen as the attitudes of teacher candidates towards the CPSU. In this theme, teacher candidates have generally stated that KPSS is done for reasons such as qualifying, making choices and sorting. Teacher candidates may have come to the opinion that this opinion was made because the number of university graduates is too large and the number of civil servants or teachers to be recruited is too low. They stated that the large number of graduates of the candidates also increases the degree of difficulty of the questions. As a matter of fact, this is in the system that should

be applied in the selection of qualified personnel. In addition, it may be thought that there is no exam difficulty and that only working and non-working candidates compete with each other and pass each other, leading to such a thought.

It has been widely criticized that teacher candidates usually measure only memorized information about CPSU. The participants said that if qualified teacher selection is to be made, skill should be measured in addition to the knowledge exam. In this context, it will be an appropriate and correct decision to conduct a skills exam next to the CPSU and include it in the exam score. The teaching profession happens not only by knowing the information, but also by transmitting it to the students in an adequate and correct way. When we look at the teacher appointment systems in developed countries, it is seen that oral interviews are also preferred. The participants' thoughts about the content of the CPSS indicated that there were too many topics and that some courses were not used when they started the teaching profession.

They stated that the questions asked in the geography teacher field exam are used at the secondary education level and not at the primary school level. The fact that these courses and subjects are too many has caused candidates to behave negatively psychologically and prejudiced the exam.

Candidates who have all these thoughts have stated that the appointment system should be changed or corrected. A large majority of the participants, as we mentioned earlier, say that there should be a skills exam and at least they want a process-weighted system to come. They stated that these questions did not indicate that the one who did all of them correctly was a qualified teacher. They said that they came to this opinion from the teachers they observed in the schools they attended within the scope of teaching practice. They believe that every geography teacher should only take the exam in their field and that they will only be equipped in this way. Some participants who said that the content of the CPSU has too many details and topics stated that they could not overcome the issues alone and said that it was inevitable to get support. Many of the prospective teachers cover their deficits with private lessons or classrooms as a remedy for this. They prefer classrooms and studies that are more organized and systematic, where exam preparation courses are processed.

Ek bilgiler

Çıkar çatışması bilgisi: Çıkar çatışması yoktur.

Destek bilgisi: Araştırma kapsamında hiçbir kişi veya kurumdan destek alınmamıştır.

Etik onay bilgisi: Bu araştırma canlılar üzerinde yürütülmediği için etik kurul onayı alınması gerekmemektedir. Mevcut araştırma süresince “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir.

Katkı oranı bilgisi: Araştırmada katkı oranı tümüyle birinci yazara aittir.